

Lectio Divina segédanyag

A év – Mt 25, 2-13

A szentmise evangéliumi szakaszához

Lectio Divina munkacsoport:

Felelős szerkesztő:

Nyúl Viktor

A segédanyag összeállításában

közreműködtek:

Asztalos Gábor

Asztalos Livia

Csonka Laura

Geiszelhardt Sára,

Görföl Tibor

Haász Rebeka Anna

Hegyi László

Járai Ferenc

Mohay Réka

Molnár Dzszenifer

Nyúlné Révfalvi Ildikó

Rácz Dávid

Rácz Édua Anna

Szily Boglárka

Vermes Nikolett

+ EVANGÉLIUM Szent Máté könyvéből

Íme, jön a Vőlegény! Menjetek eléje!

Abban az időben Jézus a következő példabeszédet mondta tanítványainak:

A mennyek országa olyan, mint az a tíz szűz, akik vették lámpáikat, és kimentek a vőlegény elé. Öten közülük balgák voltak, öten pedig okosak. A balgák fogták a lámpásukat, de olajat nem vittek magukkal; az okosak azonban korsóikban olajat is vittek lámpásaikhoz. Készt a vőlegény, s ők mind elálmosodtak és elaludtak. Az éjszaka közepén egyszerre kiáltás hangzott: „Íme, a vőlegény! Menjetek eléje!” Erre a szűzek mindnyájan fölébredtek, és felszították lámpásaikat. A balgák kérték az okosakat: „Adjatok az olajotokból, mert lámpásaink kialvóban vannak!” Az okosak ezt válaszolták: „Nem lehet, nehogy nekünk is, nektek is kevés legyen. Inkább menjetek el a kereskedőkhöz, és vegyetek magatoknak!” Míg azok vásárolni mentek, megérkezett a vőlegény, és akik készen voltak, bementek vele a menyegzőre; az ajtó pedig bezárult.

Később megérkezett a többi szűz is. Így szóltak: „Uram, uram! Nyiss ajtót nekünk!” De ő így válaszolt: „Bizony mondom nektek, nem ismerlek titeket!” Virrasszatok tehát, mert nem ismeritek sem a napot, sem az órát!

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus nézőpont

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

¹ Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν ἐξῆλθον εἰς ἡγάντησιν τοῦ νυμφίου.

Akkor hasonlítani fog a mennyek királysága tíz szűzhöz, akik fogva a maguk lámpásait kimentek a vőlegénnyel való találkozásra.

² πέντε δὲ ἑξ αὐτῶν ἦσαν ἡ μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι.

Öt pedig közülük balga volt, és öt okos.

³ αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον·
A balgák ugyanis fogva a lámpásaikat nem vittek magukkal olajat.

⁴ αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἁγγείοις μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν.
Az okosok viszont vittek olajat az olajoskorsókban a maguk lámpásaival együtt.

⁵ χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον.

Amikor azonban késlekedett a vőlegény, elszunnyadtak mind, és aludtak.

⁶ μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν Ἰδοὺ ὁ νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.

Az éjszaka közepén pedig kiáltás lett: „Íme, a vőlegény, menjetek ki (a vele való) találkozásra.”

⁷ τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν.

Akkor felkeltek mind azok a szűzek, és rendbe hozták a maguk lámpásait.

⁸ αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν· Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.

A balgák viszont az okosoknak mondták: „Adjatok nekünk az olajotokból, mert a lámpásaink kialszanak.”

⁹ ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι Μήποτε τοῦ μὴ ἄρκεση ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.

Az okosok pedig felelték mondván: „Netalán nem lesz elég sem nekünk, sem nektek: menjetek inkább az árusokhoz, és vásároljatok magatoknak.”

¹⁰ ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἑτοιμοὶ εἰσῆλθον μετ’ αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.

Amikor pedig ők elmentek vásárolni, jött a vőlegény, és a készenlétben lévők bementek vele a menyegzőkre, és a kapu bezáratott.

¹¹ ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι Κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν·

Később pedig jön a többi szűz is mondva: „Uram, Uram, nyiss ki nekünk!”

¹² ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς.

Az pedig felelve mondta: „Bizony mondom nektek, nem ismerlek titeket.”

¹³ γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἶδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν.

Vírrasszatok tehát, mert nem ismeritek sem a napot, sem az órát!

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia

Jeromos fordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹ Tunc simile erit regnum cae lorum decem virginibus, quae accipientes lampades suas exierunt obviam sponso.

¹ A mennyek országa hasonlít a tíz szűzhöz, akik fogták lámpásukat, és a vőlegény elé mentek.

¹ Akkor hasonló lesz a mennyek országa a tíz szűzhöz, akik fogták lámpásaikat és kimentek a vőlegény elé.

¹ Akkor hasonlít majd a mennyek országa tíz szűzhöz, akik lámpával kezükben a vőlegény elé mentek. Öt közülük balga volt, öt pedig okos.

¹ Akkor hasonlatos lesz a mennyeknek országa ama tíz szűzhöz, a kik elővevén az ő lámpásaikat, kimenének a vőlegény elé.

¹ Akkor hasonló lesz a mennyek országa tíz szűzhöz, akik fogták lámpásukat, és kimentek a vőlegény fogadására.

² Quinque autem ex eis erant fatuae, et quinque prudentes.

² Öt balga volt közülük, öt pedig okos.

² Öt közülük ostoba volt, öt pedig okos.

² A balgák elvitték ugyan lámpásaikat,

² Öt pedig közülök eszes vala, és öt bolond.

² Öt közülük balga volt, öt meg okos.

³ Fatuae enim, acceptis lampadibus suis, non sumpserunt oleum secum;

³ A balgák lámpásukat ugyan elvitték, de olajat nem vittek bele.

³ Az ostobák ugyanis, amikor fölvetették lámpásaikat, nem vettek magukhoz olajat.

³ de olajat nem vittek magukkal.

³ A kik bolondok valának, mikor lámpásaikat elővevék, nem vivének magukkal olajat;

³ A balgák, amikor magukhoz vették lámpásukat, nem vittek magukkal olajat,

⁴ prudentes vero acceperunt oleum in vasis cum lampadibus suis.

⁴ Az okosak lámpásukkal együtt olajat is vittek korsójukban.

⁴ Az okosak viszont lámpásaikkal együtt olajat is vittek edényeikben.

⁴ Az okosak viszont lámpásaikkal együtt olajat is vittek korsóikban.

⁴ Az eszesek pedig lámpásaikkal együtt olajat vivének az ő edényeikben.

⁴ az okosak viszont lámpásukkal együtt olajat is vittek fiolában.

⁵ Moram autem faciente sponso, dormitaverunt omnes et dormierunt.

⁵ A vőlegény késett, így valamennyien elálmosodtak és elaludtak.

⁵ Mivel a vőlegény késett, mindnyájan elálmosodtak és elaludtak.

⁵ Mivel a vőlegény késett, valamennyi elálmosodott és elaludt.

⁵ Késvén pedig a vőlegény, mindannyian elszunnyadának és aluvának.

⁵ A vőlegény késett. Mindnyájan elálmosodtak és elaludtak.

⁶ Media autem nocte clamor factus est: "Ecce sponsus! Exite obviam ei".

⁶ Éjfélkor kiáltás hallatszott: Itt a vőlegény, menjetek ki elébe! -

⁶ Éjfélkor aztán kiáltás támadt: 'Itt a vőlegény, gyertek ki elébe!'

⁶ Éjfélkor kiáltás hallatszott: jön a vőlegény! Menjetek ki elébe!

⁶ Éjfélkor pedig kiáltás lőn: Ímhol jó a vőlegény! Jőjjetek elébe!

⁶ Éjfélkor aztán kiáltás hangzott: „Íme, a vőlegény! Jőjjetek a fogadására!”

⁷ Tunc surrexerunt omnes virgines illae et ornaverunt lampades suas.

⁷ Erre a szüzek mind fölkeltek, és rendbe hozták lámpásukat.

⁷ Ekkor a szüzek mindnyájan fölkeltek és rendbe hozták lámpásaikat.

⁷ Erre a szüzek mind fölkeltek és rendbe hozták lámpásaikat.

⁷ Akkor felkelének mind azok a szüzek, és elkészíték az ő lámpásaikat.

⁷ Felébredtek mind a szüzek, és rendbe hozták a lámpásukat.

⁸ Fatuae autem sapientibus dixerunt: "Date nobis de oleo vestro, quia lampades nostrae exstinguuntur".

⁸ A balgák kérték az okosakat: Adjatok egy kis olajat! Lámpásunk kialvóban van. -

⁸ Az ostobák ekkor így szóltak az okosokhoz: 'Adjatok nekünk az olajotokból, mert lámpásaink kialszanak.'

⁸ A balgák kérték az okosokat: adjatok egy kis olajat! Lámpásaink kialvóban vannak.

⁸ A bolondok pedig mondanak az eszeseknek: Adjatok nekünk a ti olajotokból, mert a mi lámpásaink kialusznak.

⁸ A balgák így szóltak az okosokhoz: „Adjatok nekünk az olajotokból, mert lámpásaink kialvóban vannak!”

⁹ Responderunt prudentes dicentes: "Ne forte non sufficiat nobis et vobis, ite potius ad vendentes et emite vobis".

⁹ Nem adunk - felelték az okosak -, mert akkor nem lesz elég se nekünk, se nektek. Menjetek inkább az árusokhoz és vegyetek magatoknak.

⁹ Az okosak ezt válaszolták: 'Nehogy ne legyen elég se nekünk, se nektek, menjetek inkább az árusokhoz és vegyetek magatoknak.'

⁹ Nem adunk, felelték az okosak, különben nem lesz elég se nekünk, se nektek. Menjetek inkább az árusokhoz és vegyetek magatoknak.

⁹ Az eszesek pedig felelének, mondván: Netalán nem lenne elegendő nekünk és néktek; menjetek inkább az árusokhoz, és vegyetek magatoknak.

⁹ Az okosak így válaszoltak: „Nem, mert hátha nem lesz elég nekünk meg nektek is. Menjetek inkább a kereskedőkhöz, és vegyetek magatoknak!”

¹⁰ Dum autem irent emere, venit sponsus, et quae paratae erant, intraverunt cum eo ad nuptias; et clausa est ianua.

¹⁰ Míg odavoltak vásárolni, megérkezett a vőlegény, és akik készen voltak, bevonultak vele a menyegzőre. Ezzel az ajtó bezárult.

¹⁰ Amíg azok elmentek vásárolni, megjött a vőlegény, és akik készen voltak, bementek vele a menyegzőre. Az ajtót bezárták.

¹⁰ Míg azok vásárolni jártak, megjött a vőlegény, s akik készen voltak, bevonultak vele a menyegzőre. Ezzel bezárult az ajtó.

¹⁰ Mikor pedig venni járnak vala, megérkezék a vőlegény; és a kik készen valának, bemenének ő vele a menyegzőbe, és bezáraték az ajtó.

¹⁰ Amíg távol voltak, hogy vegyenek, megjött a vőlegény, és akik készen voltak, bementek vele a menyegzőre, és bezárták az ajtót.

¹¹ Novissime autem veniunt et reliquae virgines dicentes: “Domine, domine, aperi nobis”.

¹¹ Később megérkezett a többi szűz is. Beszoltak: Uram, Uram, nyiss ki nekünk!

¹¹ Később megjött a többi szűz is. Azt mondták: ‘Uram, uram! Nyiss ki nekünk!’

¹¹ Később megérkezett a többi szűz is: Uram, uram, nyiss ki! – kiáltották. De ő így válaszolt:

¹¹ Később pedig a többi szűzek is megjövének, mondván: Uram! Uram! nyisd meg mi nekünk.

¹¹ Később megérkezett a többi szűz is, és így szóltak: „Uram, uram, nyiss ajtót nekünk!”

¹² At ille respondens ait: “Amen dico vobis: Nescio vos”.

¹² De ő így válaszolt: Bizony mondom nektek, nem ismerlek benneteket.

¹² De ő így válaszolt: ‘Bizony, mondom nektek: nem ismerlek titeket.’

¹² bizony mondom nektek, nem ismerlek titeket.

¹² Ő pedig felelvén, monda: Bizony mondom néktek, nem ismerlek titeket.

¹² Ő azonban így válaszolt: „Bizony, mondom nektek, nem ismerlek titeket.”

¹³ Vigilate itaque, quia nescitis diem neque horam.

¹³ Legyetek hát éberek, mert nem tudjátok sem a napot, sem az órát.

¹³ Legyetek tehát éberek, mert nem ismeritek sem a napot, sem az órát.

¹³ Virrasszatok tehát, mert nem ismeritek sem a napot, sem az órát.

¹³ Vigyázzatok azért, mert sem a napot, sem az órát nem tudjátok, a melyen az embernek Fia eljő.

¹³ Virrasszatok hát, mert nem tudjátok sem a napot, sem az órát!

1.1.3. Behatárolás

A Máté-evangélium a 25. fejezete három példabeszédet kapcsol össze, amelyek közös témái: Jézus második eljövetele, a világ vége és az utolsó ítélet. Ebben a hármas sorozatban az első epizód a tíz szűzről szóló példázat (Mt 25,1-12), amihez Jézus –

összegzésül – a virrasztásra való felhívást fűzi (Mt 25,13). Az általunk vizsgált szakasz tehát a Mt 25,1-13 versek között határolható be.

1.1.4. Szó szerinti üzenet

Máté a végső dolgokra: a világ végére, Jézus második eljövetelére, az utolsó ítéletre, és az örök jutalomra, büntetésre irányítja a figyelmet. Hangsúlyozza, hogy az személyes találkozás lesz az Úr Jézussal, aki a mennyországba hív mindenkit. Ennek a jelképe a menyegző és a vőlegény, ami visszautalhat Isten és a választott nép közötti bensőséges szövetségre is (vö. Oz 1-3). Az evangélista hangsúlyozza, hogy az Úr dicsőséges eljövetelének időpontját nem tudjuk, egyedül Isten ismeri csak (Mt 24,36). Viszont ennek kapcsán a helyes magatartás a hit és a cselekvő szeretet virrasztása és készenléte, amit az okos szüzek szimbolizálnak. A balgák pedig a lelki restség, a bizalmatlanság, a hitetlenség jelképei, amely magatartástól óvni kívánja az evangélista a keresztényeket.

Ugyanakkor az elszunnyadás, az alvás, a felébredés és a felkelés motívumai már a halálnak és a feltámadásnak az előképei is, amik szintén reményt adnak az olvasóknak: az alvás után jön a felébredés és az ünneplés. Vagyis a halál után következik a feltámadás és az Istennel való örök, boldog közösség azok számára, akiknek a mécsese nem aludt ki. Az égő mécses a hitet és a szeretetet jelképezi, amit az adott személynek kell élnie, mert más helyette nem tudja azt megtenni.

1.1.5. Kulcsszavak rövid elemzése

εἰς ἀπάντησιν (*ejsz ápantészin*): 'találkozásra' (Mt 25,6)

A szókapcsolat csupán háromszor fordul elő az Újszövetségben: ebben az epizódban, amikor a szüzeket arra hívják fel, hogy menjenek a vőlegénnyel való találkozásra (Mt 25,6), továbbá, amikor Pál apostol elé jönnek a római keresztények közül egyesek, hogy minél előbb láthassák, és hogy Rómába kísérjék őt (ApCsel 28,15), illetve annak kapcsán, hogy az Úr eljövetelekor elébe járulunk majd a felhőkön, hogy találkozzunk Vele (1Tessz 4,17). Mind a három találkozás reményt és örömet fejez ki, mert egy számukra fontos személlyel találkozhatnak a szereplők: a vőlegénnyel, Pál apostollal, illetve az Úrral magával. Ugyanakkor a kifejezés az utolsó előfordulási igehely fényében, ahol Jézus második eljövetelére, és a Vele való boldog, örök közösségre utal (1Tessz 4,17), sajátos, eszkatologikus (végidőre figyelő) színezetet nyer a szüzekről szóló példázatban is: a világ végén dicsőségesen visszatérő Jézussal való találkozást sejteti.

γρηγορεῖτε (*grégorejte*): 'virrasszatok!, legyetek ébren!, vigyázzatok!' (Mt 25,13)

A kifejezést a Máté-evangéliumban mindig Jézus használja: a második eljövetele (Mt 24,42-43; 25,13), illetve a Getszemáni kertben való virrasztása kapcsán (Mt 26,38.40-41). Éberségre, készenlétre, virrasztásra hívja fel a tanítványok figyelmét. A felszólító mód olyan formáját (*praesens*) használja itt az evangélista (Mt 25,13), ami folyamatos, állandó éberségre szólít fel. Jézus tanítványainak tehát állandóan virrasztaniuk kell a hitben, a szeretetben és az imádságban.

1.2. Kontextuális – kánoni párhuzamok

Párhuzamok Máté evangéliumán belül

7,24.26 Aki hallgatja szavamat, és tettekre is váltja, az okos emberhez hasonlít, aki sziklára építette a házát. (...) Aki hallgatja ugyan tanításomat, de nem váltja tettekre, a balga emberhez hasonlít, aki házát homokra építette.

8,34 Aki hallgatja ugyan tanításomat, de nem váltja tettekre, a balga emberhez hasonlít, aki házát homokra építette.

24,28 Ahol a hulla van, oda gyűlnek a keselyűk.

24,42 Legyetek hát éberek, mert nem tudjátok, melyik órában jön el Uratok.

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mk 13,33 Vigyázzatok, legyetek éberek, mert nem tudjátok, mikor jön el az idő.

Mk 13,35-36 Legyetek hát éberek! Nem tudjátok ugyanis, mikor érkezik meg a ház ura: lehet, hogy este, lehet, hogy éjfélkor vagy kakasszóra vagy reggel. Ne találjon alva, ha váratlanul megérkezik!

Lk 12,35-38 Csípőtök legyen felővezve és égjen a lámpásotok. Hasonlítsatok azokhoz az emberekhez, akik urukra várnak, hogy mihelyt megérkezik a menyegzőről és zörget, rögtön ajtót nyissanak neki. Boldogok azok a szolgák, akiket uruk megérkezésekor ébren talál. Bizony mondom nektek, felövezi magát, asztalhoz ülteti őket, és megy, hogy kiszolgálja őket. És ha a második vagy a harmadik őrváltáskor érkezve is így találja őket, boldogok azok a szolgák.

Lk 12,40 Legyetek ti is készen, mert olyan órában, amikor nem is gondoljátok, eljön az Emberfia.

Lk 13,25-27 A ház ura feláll és bezárja az ajtót, ti meg kint maradtok és zörgetni kezdtek az ajtón: Uram, nyisd ki nekünk! Akkor azt fogja nektek mondani: Nem tudom, honnan valók vagytok. Ti bizonygatjátok: A szemed láttára ettünk és ittunk,

a mi utcánkon tanítottál. De ő megismétli: Nem tudom, honnan valók vagytok. Távozzatok egy szálíg, ti gonosztevők!

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Jel 19,7.9 Örüljünk, ujjongjunk és dicsőítsük, mert eljött a Bárány menyegzőjének napja. Menyasszonya felkészült. (...) Ekkor hozzám fordult: „Írd! Boldogok, akik hivatalosak a Bárány menyegzői lakomájára!” Majd folytatta: „Istennek ezek a szavai igazak.”

2. Meditáció – elmélkedés

2.1. Patrisztikus nézőpont

A világító lámpás nem más, mint amit a keresztség gyújtott bennünk lángra. Az olaj pedig, ami táplálja nem más, mint a jócselekedetek. A tartó, amiben a lámpa van nem más, mint a mi testünk. A kereskedők pedig nem mások, mint azok, akiktől úgymond jócselekedetet tudunk vásárolni, akik ezért rászorulnak a hívek kegyelmére, hiszen, ha tőlük nem vásárolunk, akkor tönkremennek. A menyegző a halhatatlanság felvétele, valamint a romlandóság és a romolhatatlanság eggyé válása az örök szövetségben. A vőlegény késése nem más, mint az Úristen által rendelt idő a megtérésre és a bűnök megbánására. A szüzek alvása nem más, mint az ember földi halála, ezt követően lépünk az Isten elé. A kiáltás az éjszaka folyamán pedig nem más, mint az ítéletre hívás. Az okos szüzek nem mások, mint azok a lelkek, akik a földi dolgok között sem felejtették el Isten parancsait, és szerintük éltek, épp ezért nem fogtak el jócselekedeteik, így lámpásuk sem aludt ki. A balga szüzek nem mások, mint azok a lelkek, akik elhanyagolták az Úr törvényét és elfeledkeztek jót tenni, ezért lámpásukból az olaj kifogyóban van. Felteheted a kérdést, akkor az okosak miért nem adtak a balgáknak? Mindenki a saját lámpásába vesz olajat. Ez azt jelenti, hogy te sem tudsz másoknak a magad által végbevitt jócselekedetektől adni, ahogyan te sem tudod mások jócselekedeteit kölcsön kérni. Most, hogy ismered a jelentéseket, vedd fontolóra, hogy hová szeretnél tartozni?

/Vö.: Poitiers –i Hiláriusz, Máté evangéliumhoz 27, 3 – 5/

2.2. Tanítóhivatali nézőpont

2.2.1. Katolikus Egyház Katekizmusa

671. Krisztus országa azonban, mely az Egyházban már jelen van, még nem teljesedett be "hatalommal és nagy dicsőséggel" (Lk 21,27) a Király eljövetelével a földre (nehezen kivehető a mondat értelme így!). Az Országot a gonosz hatalmak még támadják, jóllehet gyökerében Krisztus húsvétja már legyőzte őket. Amíg minden alá nem vettetik neki, "amíg nem lesz új ég és új föld, melyekben igazságosság lakik, addig a zárándok Egyház szentségeiben és intézményeiben, melyek ehhez a történelmi időhöz tartoznak, ennek a világnak alakját hordozza, mely elmúlik, és maga is ott él a teremtet dolgok között, melyek mindmáig sóhajtoznak és vajúdnak, és várják Isten fiainak megnyilvánulását". Ezért imádkoznak a keresztények, főképpen a szentmisében, sürgetvén Krisztus visszatérését, mondván: "Jöjj el, Urunk!" (Jel 22,20).

672. Krisztus mennybemenetele előtt megmondta, hogy még nem jött el az Izrael által várt messiási ország dicsőséges megalapításának ideje, melynek az összes emberek számára meg kell hoznia a próféták szerint az igazságosság, a szeretet és a béke végső rendjét. A mostani idő az Úr szerint a Lélek és a tanúságtétel ideje, de olyan idő is, melyet a közelgő "szorongatás" és az Egyházat nem kímélő gonosztól való próbatétel határoz meg, és bevezeti az utolsó napok harcát. A várakozás és a virrasztás ideje.

988. A keresztény Credo – hitünk megvallása Istenben az Atyában, a Fiúban és a Szentlélekben, valamint az Ő teremtető, üdvözítő és megszentelő tevékenységében – a tetőpontjára ér, amikor meghirdeti a halottak föltámadását az idők végén és az örök életet.

989. Erősen hisszük és ezért reméljük: amint Krisztus valóban föltámadt a holtak közül és örökké él, úgy haláluk után az igazak is örökké élni fognak a föltámadt Krisztussal, és Ő föltámasztja őket az utolsó napon. Föltámadásunk, miként az Övé, a Szentháromság műve lesz:

"Ha pedig bennetek lakik annak Lelke, aki föltámasztotta Jézust a halálból, ő, aki Jézus Krisztust föltámasztotta a halottak közül, halandó testeteket is életre kelti bennetek lakó Lelke által (Róm 8,11).

990. A "test" szó az embert jelöli gyöngeségének és halandóságának állapotában. A "test föltámadása" azt jelenti, hogy a halál után nem csupán a lélek élete halhatatlan, hanem "halandó testünk" (Róm 8,11) is újra magára fogja öltetni az életet.

991. Hinni a halottak föltámadását a keresztény hitnek kezdeteitől fogva lényeges eleme volt. "A keresztények meggyőződése a halottak föltámadása. A belé vetett hitben élünk":

"Ha tehát azt hirdetjük, hogy Krisztus föltámadt a halálból, hogyan állíthatják néhányan közületek, hogy nincs föltámadás? Ha nincs föltámadás, akkor Krisztus sem támadt föl. Ha pedig Krisztus nem támadt föl, hiábavaló a mi igehirdetésünk és hiábavaló a ti hitetek (...). Ám Krisztus föltámadt a halálból, mint a holtak zsengéje (1Kor 15,12–14.20).

1036. A Szentírás kijelentései és az Egyház tanítása a pokolról meghívás a felelősségre, mellyel az embernek örök sorsát szemmel tartva kell élnie a szabadságával. Ugyanakkor sürgető meghívás a megtérésre: "A szűk kapun lépjetek be! Tágas a kapu és széles az út, mely a kárhozatba visz, bizony sokan mennek be rajta. De milyen szűk a kapu, és milyen keskeny az út, mely az életre visz, bizony kevesen találják meg azt" (Mt 7,13–14):

"Mivel pedig nem tudjuk sem a napot, sem az órát, az Úr intelme szerint állandóan virrasztanunk kell, hogy amikor befejezzük földi életünk egyetlen futamát, beléphessünk vele a menyegzőre, az áldottak közé számláltassunk, és ne kelljen mint haszontalan és lusta szolgáknak az örök tűzre távoznunk, a külső sötétségre, ahol sírás és fogcsikorgatás lesz."

2612. Jézusban "elközelgett az Isten országa" (Mk 1,15), és Ő megtérésre és hitre hív, de virrasztásra is. A tanítvány az imádságban éberrel figyel Őrá, aki van és aki eljön, a test alázatában történt első eljövételre való emlékezésben és a dicsőséges második eljövételének reményében. A tanítványok Mesterükkel közösségben végzett imádsága küzdelem, s amíg imádságban virrasztanak, nem esnek kísértésbe.

2.2.2. Pápai gondolatok

Szent II. János Pál: *Mulieris dignitatem* apostoli levél

13. Ha végiglapozzuk az evangéliumot, sok különböző korú, rendű és rangú nővel találkozunk. Van köztük testileg torzult, mint például az, akit „már tizenhét éve gyötört a betegség lelke, teljesen meg volt görbedve, úgy, hogy nem is tudott fölegyenesedni”, vagy Simon anyósa, aki „lázasan beteg feküdt”, vagy az az asszony, „aki már tizenkét éve vérfolyásban szenvedett”, aki senkit sem érinthetett, mert úgy vélték, tisztátalanná teszi az embert. Ezek a nők valamennyien meggyógyultak; az utoljára említett (a vérfolyásos asszonyt), aki a „sokaságban” megérintette Jézus ruháját, Jézus megdicsérte nagy hitéért: „A hited megmentett téged.” Ezek mellett ott

van Jairus leánya, akit holtából hívott életre Jézus, szelíden szólítva: „Kislány, parancsolom, kelj föl”. És ott van a naimi özvegy, kinek egyetlen fiát Jézus föltámasztotta, és eme tettehez fűzte irgalmas jóságának kifejezését: „megesett rajta a szíve és megszólította: Ne sírj!” És végül a kananeita asszony, az az asszony, aki hitéért, alázatosságáért és azért a nagyságért, melyre csak egy anyai szív képes, kiérdemelte Jézus különleges dicséretét:

„Asszony, nagy a te hited. Legyen akaratod szerint.” A kánaáni asszony leánya gyógyulásáért könyörgött.

Az asszonyok, akikkel Jézus útközben találkozott, s akik tőle nagy kegyelmeket nyertek, követték őt – amikor apostolaival bejárta a városokat és a hegyi falvakat, prédikálva és hirdetve Isten országának evangéliumát –, „és vagyonukból gondoskodtak róla”. Az Evangélium megnevezi közülük Johannát, Heródes intézőjének feleségét, Zsuzsannát „és még sok más”.

Gyakran szerepelnek asszonyok a példabeszédekben, melyekkel Jézus az Isten országáról szóló igazságokat igyekszik megvilágítani. Így az elveszett drachma, a kovász, az okos és balga szüzek történetében. Különösen jelentős az özvegy két fillérének története. Amikor a gazdagok adakoztak a templom perselyébe ..., egy szegény özvegy két fillért adott. Ekkor Jézus így szólt: „Ez a szegény özvegy többet dobott be, mint bárki más. Mert a többiek a feleslegükből adtak..., ő azonban mind odaadta, ami szegénységéből telt: egész megélhetését.” Így Jézus őt állította példaképül, őt védte meg, mert annak a kornak a jogrendszerében az özvegyek teljesen védtelenek voltak.

Jézus tanításában és egész magatartásában semmi olyat sem találunk, ami – korának szokása szerint – az asszony hátrányos helyzetét tükrözné. Sőt ellenkezőleg, az ő szavai és tettei mindig kifejezik a nőt megillető tiszteletet és megbecsülést. A meggörnyedt asszonyt „Ábrahám leányának” nevezte, holott ez a kifejezés („Ábrahám fia” formában) az egész Szentírásban csak a férfiakat illette meg. Golgotára vezető útján Jézus így szólt az asszonyokhoz:

„Jeruzsálem leányai, ne engem sirassatok!” Ilyen módon szólni a nőkről és a nőkhöz, nemkülönben így bánni velük, a kor uralkodó szokásához képest teljességgel „új” volt.

Ez még nagyobb jelentőségű volt azoknak a nőknek az esetében, akiket a közvélemény elítélt mint bűnösöket, utcanőket, házasságtörőket. Ott van a szamaritánus asszony, akinek Jézus maga mondta: „Jól mondtad, hogy nincs férjed, mert volt ugyan öt férjed, de akid most van, az nem férjed.” Amikor az látta, hogy ismeri élete benső titkait, fölismerte benne a Messiást, és sietett, hogy közölje ezt a városbeliekkel. A megelőző párbeszéd egyike a legszebbeknek az Evangéliumban.

Ott van továbbá a közismert bűnös asszony, aki minden elmarasztalás ellenére belépett a farizeus házába, hogy Jézus lábát kenettel megkenje. A házigazdának, aki ezen megütközött, Jézus ezt mondta róla: „Sok bűne bocsánatot nyer, mert nagyon szeretett”.

És végül talán a legjelentősebb jelenet az összes találkozások között, amikor Jézushoz vitték a házasságtörésen ért asszonyt. A provokatív kérdésre: „Mózes a törvényben megparancsolta nekünk, hogy az ilyet meg kell kövezni; te mit mondasz?”, Jézus így válaszolt: „Aki közületek bűn nélkül való, az vesse rá az első követ.” A válasz igazságának oly ereje volt, hogy „egyik a másik után eloldalgott, kezdve a véneken”. Jézus egyedül maradt az asszonnyal.

„Hol vannak? Senki sem ítélte el téged?” – „Senki, Uram.” – „Én sem ítélek el; menj, és ezután már ne vétkezzél többé”.

Ezek az epizódok világos összképet adnak: Krisztus az, aki „tudja, mi lakik az emberben, a férfiban és a nőben. Ismeri az ember méltóságát és szépségét Isten színe előtt. Ő maga, Krisztus ennek a szépségnek végső megerősítése. Mindaz, amit mond vagy tesz, a megváltás húsvéti misztériumában nyeri el végleges beteljesedését. Jézus magatartása az asszonyokkal kapcsolatban, akikkel messiási küldetésének útján találkozott, tükrözi Isten örök tervét, aki mindegyiküket megteremtve, Krisztusban kiválasztja és szereti. Tehát bármelyikük az „az egyedüli teremtmény, akit Isten önmagáért akart”. Mindegyik „kezdetől” kapja a személyi méltóság örökségét mint asszony. A názáreti Jézus ezt a méltóságot megerősíti, megújítja, az evangéliumhoz és a megváltáshoz kapcsolja, amiért e világba küldetett. Ezért kell Jézusnak a nőkre vonatkozó minden szavát és gesztusát a húsvéti misztérium fényében szemlélnünk. Ilyen módon találja meg mindegyik teljes jelentését.

Szent II. János Pál: Redemptoris mater enciklika

A liturgikus zsoltosma végén, az Egyház antifónákkal fohászkodik Máriához. Ezek egyike, az Alma Redemptoris Mater így hangzik:

„Üdvöztőnk édesanyja, Mennyeeknek megnyílt kapuja Tengerjárók szép csillaga Boldogságos Szűz Mária!

Légy segítség hű népednek Az elesett bűnösöknek

Ki szülője Istenednek Anyja lettél Teremtődnek!”

(A latin himnusz szó szerinti fordítása: *Főlséges anyja a Megváltónak, Mennyeország mindenkor nyitott kapuja vagy és tengernek csillaga. Siess segítségére elesett népednek,*

mely iparkodik felkelni, Te, aki – a természet csodálkozására – szülted Teremtődet! A fordító jegyzete.)

Ennek a liturgikus antifónának a szavaiban egy „nagy változásról” szóló igazság jut kifejezésre, amelyhez az embert a megtestesülés misztériuma vezet el. Ez a változás, az egész emberi történelmet érinti, eleitől fogva – amint az kitűnik a Teremtés könyvének első fejezeteiből – egész a világ végezetéig, amelynek sem napját, sem óráját nem nyilatkoztatta ki nekünk Krisztus. Ez meg nem szűnő és örök küzdelem az elbukás és a felkelés, a bűn embere és az igazság embere között. A liturgia, különösen az adventi időben, ennek a változásnak és küzdelemnek döntően nehéz idejére mutat rá, szüntelenül a „ma és most” jelentőségét illetően, amikor felkiált: „Légy segítségére népednek, amely fáradozik, hogy estéből felkeljen!”

Ezek a szavak mindenkire szólnak: minden egyes emberhez, a közösségekhez, a nemzetekhez és népekhez, a nemzedékekhez és az emberi történelem korszakaihoz, napjainkhoz, a végéhez közeledő évezredhez: „Siess segítségére, ismételten segítsd az elesettet, felkelni igyekvő népedet!”

Ez a Mária-hoz, a „Megváltó kegyes anyjához” intézett kérés Krisztusnak is szól, aki Mária által lépett be az emberi nem történelmébe. Évről évre felszárnyal ez az antifóna és emlékeztet arra az időpontra, amelyben ez a történelmi fordulat végbement, s amely bizonyos értelemben visszafordíthatatlanul folytatódik: az elbukás és felkelés fordulata.

Az emberiség csodálatos felfedezésekre jutott, feltűnő eredményeket ért el a tudomány és technika területén, nagy lépésekkel haladt a civilizáció útján, sőt, a legújabb időkben felgyorsította a történelmi fejlődést is; mégis az az alapvető változás, amelyet „eredendőnek” is mondhatnók, állandóan kíséri az ember útját, és a történelem minden viszonyosságában hozzátapad mindenkire, minden egyes emberhez. Van váltakozás a bukás és felemelkedés között, váltakozás a halál és élet között. Ez egy véget nem érő kihívás az emberi lelkiismeret számára, az ember egész történelmi tudatához; felhívás, amely erre ösztönöz: járjuk mindig az „el nem esés” útját, mindig régi és mindig új módon, és induljunk el a „felkelés” útján, ha elestünk.

Az Egyház, miközben az egész emberiséggel együtt közeledik ahhoz a küszöbhez, amelynél két évezred kapcsolódik egymásba, elfogadja a maga részéről a hívők egész közösségével és minden jóakarátú emberrel együtt azt a kihívást, amelyet a Mária-antifóna fejez ki: „az elesett nép igyekszik felkelni”; egyúttal a Megváltóhoz és anyjához fordul ezzel a kéréssel: „siess segítségére”. Hiszen az Egyház – amint ez a liturgikus ima is igazolja – Krisztus üdvözítő

misztériumában és az ő saját misztériumában tekint Isten boldogságos anyjára. Szemléli őt az emberiség történelmébe mélyen begyökerezve, látja őt az ember örök elhivatottságában a gondviselő terv szerint; fölnevez reá, aki anyai módon résztvevően van jelen a sokféle és szerteágazó gondokban, amelyek egyesek életére, családokra, nemzetekre nehezednek ezekben az időkben. Az állandóan jó és rossz között vergődő keresztény nép saját védőjét látja benne, aki segíti őt, hogy el ne essék, vagy ha elesett, fel tudjon kelni.

2.3. Liturgikus nézőpont

2.3.1. Az evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának egyéb szövegeivel

A mai *evangéliumban* (Mt 25, 1-13) a tíz szűzről való példabeszédet hallhatjuk. A mennyei boldogságot itt is a menyegző képével állítja párhuzamba Jézus. Az evangélium arra buzdít, hogy mindig készen várjuk az Úrral való találkozást. Erre int már az előző fejezetből idézett *alleluja vers* (Mt 24, 42a és 44) is az evangélium előtt:

„Virrasszatok és készen álljatok, mert nem tudjátok, hogy az Emberfia melyik órában érkezik”.

Az okos szüzek előrelátó, készséges magatartását idézik a *kezdő könyörgés* szavai: „Add, hogy minden testi-lelki erőnkkel szolgálatodra álljunk, és készségesen teljesítsük szent akaratomat”. Kapcsolható hozzájuk az *olvasmány* (Bölcs 6,12-16), ami a bölcsességről szól, illetve a figyelmes, készséges keresés és az éberség lelkületében is. „Aki korán reggel keresni kezd, nem kell fáradnia, mert ajtajánál ülve találja. Róla elmélkedni tökéletes okosság, aki érte virraszt, hamar megszabadul a gondtól”. Ez a virrasztó lelkület köszön vissza a *válaszos zsoltárban* is (Zsolt 62,2.3-4.5-6.7-8): „Uram, Istenem, virrasztva kereslek”. Szép egybecsengést fedezhetünk fel abban is, hogy az evangélium a vőlegény és a menyegző képével mutatja be az Úrral való találkozást. A zsoltár pedig egyrészt említi a dús lakoma képét, ami szintén eszünkbe juttathatja a menyegzős lakomát, másrészt olyan kifejezésekkel írja le az Isten utáni vágyódást, melyek akár szerelmi költeményben is állhatnának: „Hozzád vágyódik szívem... még fekvőhelyemen is rád gondolok, hajnalig rólad elmélkedem”.

A *szentlecke* (1Tessz 4,13-18) abban kapcsolható az evangéliumhoz, hogy míg az utóbbi a jó halálra való felkészülésként is érthető, addig az apostol levele a halottak sorsára tér ki: „Ha Jézus, mint ahogy hisszük, meghalt és feltámadt, akkor Isten vele együtt feltámasztja azokat is, akik Jézusban hunytak el”.

Az egyetemes könyörgések nagy része az éberségért és felkészültségért imádkozik. (Első könyörgés: „Hogy az Egyház pásztorai éberen őrködjének a rájuk bízottak üdvössége fölött!”) Megjelenik a menyegző képe („Imádkozzunk, testvéreim, mennyei Atyánkhoz, aki mindnyájunkat meghívott szeretett Fia menyegzőjére!”), és a figyelemelterelés nélküli várakozásért való fohász (Harmadik: „Hogy a földi élet gondjai el ne tereljék figyelmünket a Krisztussal való találkozásról!”). Az olaj képéből és a halálra való készültség gondolatából kiindulva hallhatjuk a negyedik könyörgésben: „Hogy életünk végén a szentkenet olajával megerősítve eljussunk szent színed látására!”. Az ötödik könyörgésben a felkészülésben nehezítettekért imádkozunk: „Hogy megkapják az őszinte bűnbánat kegyelmét mindazok, akiket hirtelen halál ragad el a földi életből!”. A papi záró könyörgés összegzi az evangélium talaján megfogalmazott kérések tartalmát: „Segíts, hogy az örök életre hívó szavad virrasztva és felkészülten találjon minket!”.

Szintén kapcsolható az evangéliumi példázat „olajához” az áldozás utáni könyörgés: „Kérünk, hogy Szentlelked kiáradása által maradjon meg az igazlelkűség kegyelme mindazokban, akikben mennyei erőd működni kezdett”.

2.3.2. Liturgikus énekek

Éneklő Egyház:

Szálljon fel, Uram (632)

<http://nepenektar.hu/liturgia/232/gr/895/szalljon-fel-uram-dirigatur-oratio-1>

Gitáros, illetve taizei énekek:

Kész az én szívem

<https://www.youtube.com/watch?v=7ZmNQIvHCKs>

Virrassz még (Taize)

<https://www.youtube.com/watch?v=yo9C-UiCL6s>

Csak vándorolunk az éjben (Taize)

<https://www.youtube.com/watch?v=o-HVDUJzgc4>

2.4. Pedagógiai nézőpont

2.4.1. Evangélium témáját feldolgozó versek

Schvalm Rózsa: Létezik egy ország

Létezik egy ország, minek idő és tér,
nem szabja határát, hol nincsen sötétség.
Hol örök fény ragyog, hol nem váltják egymást,
éjszakák és nappalok, Isten a fényforrás.

Az Ő dicsősége ragyog, s Krisztus által,
világossága jött, a földi világba.
Ki Őt befogadja, szíve mélyén annak,
már e földön felragyog, Isten országa.

Nem gyötri félelem, az út végét látva,
küszöb a halál az örök boldogságba
Ahol Ura által, készített hely várja,
örökös otthona, az égi hazába.

Forrás: <https://keresztyenversek.wordpress.com/category/alkalom-szerint/evangelizalas/page/2/>

Túrmezei Erzsébet: Krisztusra várunk

Nem tudjuk, mi jön, titok a holnap.
Némák a titkok. Ne válaszolnak.
Rejtő ködükbe szemünk nem láthat...
de elültetjük kis almafánkat,
bízva, hogy kihajt,
gyümölcsöt terem.
Titok a jövő.
Sürget a jelen.

Nem tudjuk, mi jön: titok a holnap.
Némák a titkok. Nem válaszolnak.
De a ma int, hogy híven szolgáljunk,
mert tudjuk, Ki jön:
Krisztusra várunk.

Ha hirtelen jön, ha észrevétlen,
munkába leljen, ne resten, tétlen!
Testvérek terhét vállalja vállunk!
Mert tudjuk, Ki jön:
Krisztusra várunk.

Forrás: <https://keresztyenversek.wordpress.com/tag/jezus-eljovetele/>

2.4.2. Evangélium témáját feldolgozó tantörténetek

Bruno Ferrero: Az anyóka, aki Istent várta

Élt egyszer egy idős asszony, aki nap mint nap hosszú órákon keresztül imádkozott. Egy nap Isten hangját hallotta, aki így szólt hozzá:

– Ma eljövök hozzád, hogy meglátogassalak téged.

Képzeljétek el micsoda örömet és büszkeséget érzett. Csinosítani kezdte otthonát és kitakarított, tésztát gyúrt és süteményt süttött. Aztán felvette a legjobb ruháját és várni kezdte az Úr érkezését.

Egy kis idő múltán valaki kopogtatott az ajtaján. Az anyóka sietett, hogy ajtót nyisson. De csak a szomszédasszonya volt, aki csak egy kis sót akart kölcsön kérni. Az anyó elküldte:

– Az Isten szerelmére azonnal menj innen, most nincs időm erre a butaságra! Istent várom az otthonomba! Na, menj már! – és becsapta a megbántott asszony orra előtt az ajtót.

Kicsit később megint kopogtattak. Az asszony megnézte magát a tükörben, megigazította a ruháját és futott ajtót nyitni. De ki volt az? Egy óriási kabátot viselő kisfiú, aki gombokat és szappant árult fillérekért. Az öregasszony így tört ki:

– A Jóistent várom. Nincs egy csepp időm sem. Gyere vissza máskor! – és a gyermek orrára csapta az ajtót.

Azután megint kopogtattak. Az öreganyó kinyitotta az ajtót és egy rongyos, sápadt öregembert látott maga előtt.

– Egy szelet kenyeret, jóasszony, legyen akár száraz is... És ha megengedné, hogy egy pillanatra megpihenjek a lépcsőjén!- kérte könnyörögve az öreg.

– Ó, ne! Hagyj békén! Istent várom! És takarodj el a lépcsőmről! Mondta bosszúsan az öregasszony. A szegény ember sántikálva odébb állt, az öreganyó pedig visszatért és várta Istent.

Teltek az órák és a nap nyugovóra tért. Eljött az este, és Isten nem érkezett meg. Az asszony mélyen csalódott. Végül úgy döntött, hogy nyugovóra tér. Furcsa mód rögtön elaludt és álmodni kezdett. Álmában megjelent neki a Jóisten és ezt mondta:

– Ma háromszor jöttem el hozzád, és te háromszor utasítottál el.

/Bruno Ferrero Más történetek Don Bosco Kiadó, Budapest 2000, 55- 56./

2.5. Kérdések az evangéliumhoz

– Mit teszek, hogy hitem és szeretetem égő mécsese ne aludjék ki? Mi jelképesen az olaj számomra?

3. Oratio – imádság

A szentmise első könyörgése

Mindenható, irgalmas Isten, kegyelmeddel tarts távol tőlünk minden rosszat. Add, hogy minden testi-lelki erőnkkel szolgálatodra álljunk, és készségesen teljesítsük szent akaratodat. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön-örökké. Ámen.

Ima

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy a hitben és a szeretetben hűséges tudjak maradni, és mindig örömmel s reménnyel tekintsek az Úrral való személyes találkozásunkra. Ámen.

4. Contemplatio – szemlélődés

Fotó az evangéliumi szakaszhoz /Mt 25, 2-13/
(Forrás: pixabay)

5. Condivisio – megosztás

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

– Az Úrral való találkozás felé megyünk!

6. Actio – tettekre váltás

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

– Sose felejtsem el, hogy az a Jézus, aki először egyszerűen jött el, a világ végén dicsőségesen fog visszatérni!